

KUML 1980

KUML ¹⁹₈₀

ÅRBOG FOR
JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

With Summaries in English

I kommission hos Gyldendalske Boghandel,
Nordisk Forlag, København 1981

OMSLAG: Tyr mod tyr. Efter Fredbjerg-fundet.

Redaktion: Poul Kjerum
Tilrettelæggelse og omslag: Flemming Bau
Tryk: Special-Trykkeriet, Viborg a-s

Skrift: Baskerville 11 pkt.
Papir: Stora G-point 120 gr.

Copyright 1981 by Jysk Arkæologisk Selskab

ISBN 87-00-73783-6
ISSN 0454-6245

INDHOLD/CONTENTS

<i>Søren H. Andersen:</i> Ertebøllekunst. Nye østjyske fund af mønstrede Ertebølleoldsager	7
Ertebølle Art. New Finds of patterned Ertebølle Artefacts from east Jutland	49
<i>Søren H. Andersen og Claus Malmros:</i> Appendix. Dateringen af Norslundbopladsen lag 3 og 4	60
Appendix. Revised dating of layers 3 and 4 from the Norslund settlement	61
<i>Niels H. Andersen:</i> Sarup. Befæstede neolitiske anlæg og deres baggrund	63
Sarup. Neolithic causewayed-camps and their background	98
<i>Sven Thorsen:</i> »Klokkehøj« ved Bøjden. Et sydvestfynsk dyssekammer med velbevaret primærgrav	105
»Klokkehøj« at Bøjden. A dolmen with preserved primary grave from southwest Funen	137
<i>Klaus Ebbesen:</i> Flintafslag som offer	147
Flint flakes as sacrificial finds	155
<i>Klaus Ebbesen:</i> Romdrup. En stenaldergrav genanvendt i jernalderen	159
Romdrup. A Stone-Age grave re-used in the Iron Age	165
<i>Stig Jensen:</i> Fredbjergfundet. En bronzebeslået pragtvogn på en vesthimmerlandsk jernalderboplads	169
Fredbjerg. A cart with bronze decoration from an Iron Age settlement in west Himmerland	214
<i>Viggo Nielsen:</i> Sten i Store Vildmose. En flintplads fra jernalderen	217
Store Vildmose. Iron-Age flint	227
<i>Peder Mortensen:</i> Ole Klindt-Jensen 1918-1980	229

OLE KLINDT-JENSEN

31. marts 1918-13. juni 1980

Ole Klindt-Jensen døde en sommerdag på vej fra sit arbejde på Moesgård til universitetet.

Han var født i Næstved, men flyttede senere med sine forældre til Bornholm, hvor han i 1936 blev student fra Rønne Statsskole. Efter eksamen studerede han arkæologi i København. Han blev elev af Johannes Brøndsted og Knud Friis-Johansen, som lagde grunden til den brede europæiske og klassiske indsigt, der siden spores som en rød tråd igennem Klindt-Jensens arkæologiske forfatterskab. I 1944 blev han magister i forhistorisk arkæologi. Men allerede som student arbejdede han under krigen for Nationalmuseets 1. afdeling, hvortil han i 1945 blev knyttet først som assistent, siden som museumsinspektør.

I 1961 efterfulgte han P. V. Glob som professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Aarhus Universitet og som leder af Forhistorisk Museum. Det faldt således i hans lod at udvikle og realisere P. V. Glob's ide om en udflytning af institut og museum til Moesgård. Det lykkedes i denne forbindelse Klindt-Jensen ikke blot at få gennemført Moesgårds restaurering og den videre udbygning af institutionerne, men også at knytte en række højt kvalificerede medarbejdere til museet og instituttet, som i årenes løb blev udvidet med afdelinger for middelalderarkæologi, etnografi og socialantropologi. I de seneste år arbejdede Klindt-Jensen ihærdigt med planerne om en udbygning af det nuværende Moesgård, som skulle forbedre mulighederne for undervisning og forskning, øge udstillingsarealerne, og i moderne magasiner rumme museets og universitetets omfattende samlinger af oldsager og etnografi. Klindt-Jensen nåede inden sin død at lægge sidste hånd på dette store projekt, således at det nye byggeri har kunnet påbegyndes i sommeren 1981.

I 1947 begyndte Ole Klindt-Jensen sine arkæologiske undersøgelser på Bornholm. Siden var han med en række stort anlagte udgravninger af oldtidens gårdsanlæg, tilflugtsborge og gravpladser med til på afgørende vis at præge den arkæologiske primærforskning i Danmark. Hovedvægten i hans store og alsidige produktion lå på den skandinaviske jernalder og vikingetid og på den skandinaviske arkæologis historie set i international sammenhæng.

Helt fra hans tidligste arbejder ses en vigtig linje, som klart kan spores videre igennem forfatterskabet: en stræben efter ikke blot at kortlægge den

lokale udvikling i Danmark eller i Skandinavien, men at afdække de kulturelle, økonomiske og handelspolitiske mekanismer, som i en større sammenhæng har stimuleret udviklingen, – positivt afspejlet i det arkæologiske materiale ved en blomstrende handel og en levende kunstnerisk aktivitet – negativt undertiden ved økonomisk og kulturel stagnation. Denne vilje til altid at se den skandinaviske udvikling i jernalderen og vikingetiden i sin europæiske sammenhæng – at spore keltiske, romerske, skytiske, markomanniske, mongolske og angelsaksiske kulturelementer og forklare deres tilstedeværelse, sammenhæng og videre betydning for den nordiske oldtidskultur, kommer til udtryk dels i en lang række skarpsindige, stilhistoriske studier over keltiske eller keltisk influerede arbejder, romersk kunstindustri, vikingetidens kunst o.s.v. – dels i de afhandlinger, hvori Klindt-Jensen samler resultaterne af egne udgravninger i et større perspektiv.

Det brede, europæisk-orienterede perspektiv, som ligger til grund for Klindt-Jensens arbejder, ses også i hans levende interesse for den arkæologiske videnskabs historie. I en række mere populært anlagte bøger forenes det internationale og det historiske perspektiv med den lyst og evne til at formidle videnskabens resultater, som han så klart ønskede at fremme i det nære samarbejde mellem universitetet og museet på Moesgård.

Ole Klindt-Jensens anerkendelse i international sammenhæng afspejles igennem de hædersbevisninger, han modtog i udlandet og herhjemme. Men tydeligst ses hans betydning måske ved den nøgleposition, han siden 1966 indtog som generalsekretær for »Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques«. Her lykkedes det ham ikke blot at inddrage arkæologer fra udviklingslande i Asien, Afrika og Latinamerika i et frugtbart videnskabeligt miljø, men ofte spillede han en vigtig rolle ved i afgørende situationer at formidle det arkæologiske samarbejde imellem østlige og vestlige lande. Hans forhandlingsevne og hans vilje til at nærme sig selv næsten uløselige problemer med stor åbenhed var i det hele taget legendarisk.

I sit liv nåede Ole Klindt-Jensen at gøre en indsats, som både nationalt og internationalt er højt anerkendt. Hans virke som universitetslærer og museumsmand var baseret på en brændende interesse for arkæologien. Han var iderig og var tillige begavet med en musisk intuition, som gjorde at selv skarpsindige stilhistoriske analyser under hans hånd blev levende. Målet, at afdække de kulturelle forskydninger, der lå bag udviklingen i oldtiden, stod altid klart. Klindt-Jensens studier i arkæologiens historie og indflydelsen fra Brøndsted og Friis-Johansen var nok med til at skabe den forståelse, han havde for humanistisk videnskab. Han følte stærkt imod centralisme og ensretning, og han havde en sikker forståelse for traditions-skift og nybrud, en fornemmelse som nok til tider fik hans verden til at ligne en kunstners værksted med den mangfoldighed af materialer og

skitser, som findes, hvor der skabes og handles. Denne åbne humanistiske holdning bevirkede, at Klindt-Jensen var i stand til at samle forskere omkring sig, ikke i et snævert ensrettet miljø, men i et stimulerende, kalejdoskopisk fællesskab.

Med hans altfor tidlige død har arkæologien mistet en forsker og et menneske med helt usædvanlige kvaliteter.

Peder Mortensen

